
Stora negativa effekter av multiskadad ungskog i norr

Den 18 juni höll KSLA:s skogsskadekommitté i samarbete med Skogsstyrelsen ett webinarium, som behandlade de negativa effekterna av multiskadad ungskog i norr. Tanken med webinariet var att öppna ögonen på beslutsfattare om de enorma värden som står på spel och att öka viljan att aktivt motverka skadorna. Moderator var Anders Esselin. Text: JAN STENLID

Ungskog i norra halvan av Sverige lider av älgbetesskador och törskatesvampangrepp och även av svampsjukdomar som snöskytte och knäckesjuka. Konsekvenserna av de här skadorna är brutalt stora – det koldioxid som inte fixeras motsvarar det årliga utsläppet från landets personbilar eller, omräknat i förlorat förädlingsvärde av skogsråvaran, sju miljarder kronor per år.

Vi fick följa med på en virtuell tur i skadad skog i norra Sverige med närbilder på svåra angrepp av törskatesvamp från undertecknad och drönarflygningar över viltskadade bestånd presenterade av Ellinor Lindmark från

Törskate. Foto: Jan Stenlid.

Vi är långt ifrån målet högst 5 procent betesskadade tallar i Sverige. Här älgskador. Foto: Anna Marntell..

Skogsstyrelsen. Sabine Pfeffer vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) berättade om ÄBIN, älgbetesinventeringen, som visar att vi inte på långa vägar når målet högst 5 procent betesskadade tallar i Sverige. Vi har under lång tid legat på minst den dubbla nivån. Anna Marntell från SCA beskrev inventeringar som skogsbolagen utfört av tallungskog i norra halvan av vårt land. De visar att 40 procent av träden är skadade av älg och vart tionde träd angripet av törskatesvamp över 100 000-tals hektar.

Beräkningar av tillväxtförluster i tallskogen i de fem nordligaste länen presenterades av Urban Nilsson från SLU. De visar att enbart älgbetet orsakar förluster i storleksordningen 7 miljoner m³ årligen jämfört med vad vi skulle förvänta oss av en obetad skog. Mycket av tallföryngringarna blir till ojämna björkbestånd som får en sen start. Emma Tillberg från Skogsstyrelsen sade att skadenivåerna ger allvarliga följder för markägare och samhället i stort och hon påtalade behovet av skogsskötsel för vitala skogar.

Varför har den multiskadade skogen inte fått den uppmärksamhet den förtjänar? En del av problemet är att skadorna finns i skogar ganska långt bort från beslutfattarnas vardag och att konsekvenserna av förlorad tillväxt och behov av stödplanteringar inte syns i plånboken förrän efter många år.

I paneldebatten som följde på presentationerna uttryckte generaldirektören Herman Sundqvist från Skogsstyrelsen en oro över att skadesituationen blivit det nya normala. Malin Larsson från riksdagens miljö- och jordbruksutskott tog upp det nationella skogsprogrammet och hon sade att Norrland behöver en stark röst i ett europeiskt perspektiv. Christer Björkman från SLU talade om behovet av samordning i forskningen – biologisk mångfald och renskötselns behov får inte glömmas bort. Clas Fries från Skogsstyrelsen bidrog med att upp till en fjärdedel av föryngringarna inte uppnår Skogsstyrelsens krav på tillfredställande beskogning och att vi idag skjuter fem gånger så mycket älg i Norrland som på 1960- och 1970-talen, vilket självklart hänger ihop med en större älgstam med stora födokrav.

Hur kan man hantera allt detta? Det är viktigt att gemensamt diskutera lösningar. Några åtgärder som fördes fram var en reduktion av viltstammen, att satsa på resistensförädling mot svampsjukdomar och att etablera blandskogar redan från början. Sammanfattningen av debatten visar att situationen är allvarlig och att alternativen till tallodling är svåra att hitta. Trots allt framfördes vissa hopp ställda på det nationella skogsskadecentrum som startats vid SLU och den långsiktiga finansieringen för bekämpande av skogsskador som Skogsstyrelsen har erhållit.

Seminarieret finns dokumenterat här: <https://www.ksla.se/aktivitet/stora-negativa-effekter-av-multiskadad-ungskog-i-norr/>
Jan Stenlid är ordförande i KSLA:s skogsskadekommitte.